

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

S obzirom na nedavne medijske natpise u vezi porođaja u ambulanti Hitne medicinske pomoći u Makarskoj te slučajeva slične naravi (kao npr. porođaj u helikopteru), Hrvatska komora primalja smatra potrebnim reagirati i ukazati javnosti na položaj primalja u Republici Hrvatskoj koji u konačnici dovodi do prednje navedenih "događaja" i medijskih natpisa.

Hrvatska komora primalja od svog osnutka (2009. godine) kontinuirano traži od ministarstva nadležnog za zdravstvo određene izmjene u zdravstvenom sustavu kojima bi se unaprijedio i poboljšao sam sustav, a koje izmjene, bez obzira na obećanja i deklarativnu podršku, još uvijek nisu donesene.

Živimo u vrijeme kada nadležne institucije podržavaju projekt "Rodilišta prijatelji majke i djece" što je svakako hvale vrijedno, međutim u isto vrijeme se minimalno ulaže u kadar koji je osnovni nosioc takvog projekta. Ne zaboravimo da su primalje te koje su uz ženu cijelu trudnoću i porođaj, da iste prve prime dijete u svoje ruke, pomažu ženama nakon porođaja, savjetuju oko dojenja i sl.

Pored toga, Hrvatska komora primalja se zalaže i da se "mala rodilišta" (kao što je bilo ono u Makarskoj) ne zatvaraju, već da ista postanu porođajni centri u kojima bi prvostupnice primaljstva mogle nadgledati fiziološku trudnoću zdravih žena, te im i omogućiti porođaj u istima. Naime, nadležno ministarstvo uporno ignorira činjenicu da sve veći broj žena želi i traži da njihovu trudnoću i porođaj nadziru upravo primalje, a na taj način bi se ženama i omogućio izbor mjesta porođaja kao osnovno i temeljno ljudsko pravo. A da je prednje navedeno više nego moguće govori ne samo praksa većine europskih država u kojima porođajni centri postoje već godinama, već i činjenica da je rodilište u Sinju i dalje otvoreno, unatoč činjenici da nema mogućnost operativnog dovršenja porođaja (dok su se sva ostala "mala rodilišta" koja nemaju tu mogućnost zatvorila). Ovdje svakako treba napomenuti i to da primalja kao kategorija zdravstvenih djelatnika koja bi, pored liječnika, trebala nadzirati trudnice, roditelje i novorođenčad, uopće zakonski nema mogućnosti raditi u timu Hitne medicinske pomoći. A iz čega se izvodi zaključak da je prema mišljenju nadzornog ministarstva bolje da se žena porodi u helikopteru bez adekvatne primaljske skrbi nego da se promijene podzakonski akti koji bi omogućili specijalizaciju i primaljama.

Hrvatska komora primalja na svaku traženu promjenu ili prijedlog na koji treba dobiti suglasnost nadležnog ministarstva čeka nekoliko godina, pa tako na suglasnost na Izmjene i dopune Statuta čeka od 2015. godine, iako se istima predlažu izmjene koje bi značajno poboljšale položaj primalja u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, sukladno Zakonu o primaljstvu „sadržaj i obrazac primaljske liste na prijedlog Hrvatske komore primalja propisuje ministar nadležan za zdravstvo”. Hrvatska komora primalja je još 2014. godine izradila konačni prijedlog primaljskih lista te su prijedlog tada deklarativno podržali i nadležno ministarstvo i HZZO, no unatoč zamolbama i čitavom nizu požurnica za propisivanje sadržaja i obrasca primaljskih lista, od strane nadležnog ministarstva još uvijek nije ništa napravljeno po tom pitanju. Stoga primalje i dalje ispunjavaju "sestrinsku" dokumentaciju koja je apsolutno neprihvatljiva i neadekvatna za primaljska radna mjesta, budući da u istima nedostaje čitav niz rubrika, odnosno podataka koji su izuzetno značajni za pacijentice i klijentice o kojima se brinu primalje (žene, trudnice, roditelje, novorođenčad...). Uostalom, apsolutno je neprihvatljivo da se u današnje vrijeme bilo koji postupak bilo kojeg zdravstvenog djelatnika ne evidentira u medicinskoj dokumentaciji samo iz razloga što za to ne postoji adekvatna rubrika.

Hrvatska komora primalja je također stala da je u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske neophodno, u praksi, omogućiti primaljsku samostalnost i primaljsku praksu kako bi se unaprijedio sam sustav. Pri tome treba naglasiti da je opće poznata činjenica da u Republici Hrvatskoj već sada postoji kronični nedostatak liječnika, a visokoobrazovane primalje mogu, znaju i žele samostalno preuzeti skrb o ženama u fiziološkoj trudnoći i porođaju te brigu oko babinjača i novorođenčadi. Međutim, unatoč prednje navedenom i unatoč tome što im je samim Zakonom o primaljstvu omogućena samostalnost, u praksi to nažalost nije tako. A pri tome ne treba ni zanemariti činjenicu da su primalje zdravstveni radnici čiji je rad daleko jeftiniji od rada liječnika. Stoga, Hrvatska komora primalja postavlja pitanje kome je u interesu da se za žene u fiziološkoj trudnoći i porođaju, te za babinjače i novorođenčad brinu liječnici koji bi svoje znanje i energiju trebali usmjeriti na patološke trudnoće i pacijentice kojima je zaista potrebna liječnička pomoć?

Ovdje svakako treba naglasiti i to da se primalje nalaze u nezavidnoj poziciji i po pitanju obrazovanja budući da u glavnom gradu Republike Hrvatske (u kojem radi trećina primalja Republike Hrvatske) ne postoji studij primaljstva unatoč dugogodišnjem nastojanju Hrvatske komore primalja da se isti otvori. Stoga primalje srednje stručne spreme koje žele steći višu stručnu spremu moraju putovati u Split ili Rijeku (gdje jedino u Hrvatskoj postoje otvoreni studiji primaljstva), a primalje koje žele steći visoku stručnu spremu primaljskog usmjerenja to uopće ne mogu napraviti u Republici Hrvatskoj!?

Naime, školovanje primalja je jedno od ključnih pitanja kojim se od samog osnutka bavi Hrvatska komora primalja upravo iz razloga što je mišljenja da bi se otvaranjem studija primaljstva u Zagrebu, stvorio obrazovani kadar prvostupnica primaljstva koji bi mogao preuzeti dio poslova liječnika i na taj način ih rasteretiti, pa samim time i pridonijeti ostanku liječnika u Republici Hrvatskoj i poboljšanju kvalitete zdravstvenog sustava u cjelini.

Ovo su samo neki od problema sa kojima se susreću primalje u Republici Hrvatskoj, a za koje postoje konkretna i jednostavna rješenja koja bi nedvojbeno pozitivno utjecala na natalitet u državi (donošenje primaljskih lista, otvaranje preddiplomskog studija primaljstva u Zagrebu, otvaranje diplomskog studija primaljstva – magisterij, omogućavanje specijalizacije primalja...), međutim po pitanju kojih nadležno ministarstvo već godinama ne čini apsolutno ništa.

Predsjednica Hrvatske komore primalja
Barbara Finderle

Barbara Finderle